
Slechthorendheid kost jaarlijks 6 miljard euro

Luistervvaardigheid

Slechthorendheid is de tweede beroepsziekte in Nederland.

Maar veel werkgevers zijn hier nog te weinig mee bekend.

Vroeg ingrijpen kan langdurige uitval voorkomen, zeker als de gemiddelde leeftijd van werknemers omhoog gaat. Het is de vraag of p&o'ers de boodschap oppikken. Ze hebben al zo veel om aan te horen.

Tekst Fred van Schoonderwalt, Beter Horen Fotografie Dreamstime

Zo'n tien tot vijftien procent van de beroepsbevolking staat bloot aan schadelijk hard lawaai op de werkplek. Omgerekend betreft dit bijna één miljoen werknemers. Slechthorendheid is daarmee de meest gemelde beroepsziekte in Nederland. Dit blijkt uit recente cijfers van het Centrum voor Beroepsziekten. De economische schade, veroorzaakt door hoorproblemen, is immens. Ander onderzoek (*Evaluation of the social and economic costs of hearing impairment*) toont aan dat gehoorschade ons jaarlijks zes miljard euro kost. Deze miljarden zijn vooral het gevolg van slecht functioneren en uitval door slechthorendheid.

Industrie

Gehoorschade manifesteert zich vooral in de industriële sector. Het aantal meldingen in de bouwnijverheid is in 2008 met zeker 20 procent toegenomen. Maar ook in de recreatieve sector doen zich steeds vaker gevallen van beroepsslechthorendheid voor, onder andere in de muziekindustrie en bij personeel in disco's en cafés.

Het is echter niet alleen het lawaai op de werkvloer dat tot gehoorschade leidt. Ook in hun vrije tijd lopen veel werknemers het risico op gehoorschade. Door hobby's als motor- en schietsport. De persoonlijke muziekconsumptie levert daarnaast een belangrijke bijdrage aan een slechter gehoor. Vooral jongeren kampen steeds vaker met ernstige gehoorschade: naar schatting komen er jaarlijks 21.500 slechthorende jongeren bij. Deze mengeling van oorzaken (werk en vrije tijd) maakt gehoorschade tot een complexe en ernstige zaak.

Het taboe dat op gehoorschade rust, maakt het probleem nog moeilijker op te lossen. Nog altijd kleeft aan het dragen van een hoortoestel een negatief imago. Veel werknemers weten echter niet dat het hoortoestel tegenwoordig het formaat heeft van een snoepje en onzichtbaar kan worden gedragen. Het taboe heeft verstrekkende gevolgen: gemiddeld wacht de slechthorende Nederlander 10 jaar voor hij een hoortoestel laat uitvoeren. Met alle gevolgen van dien.

Burn-out

De gevolgen van gehoorschade zijn niet altijd direct aanwijsbaar op de werkvloer. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat aan veel gevallen van burn-out gehoorschade ten grondslag ligt. De burn-out valt te verklaren door de extra inspanningen die slechthorenden moeten leveren om op volwaardig niveau te presteren. Onderzoek van Hear-it.org toont aan dat maar liefst driekwart van de werkende mensen met gehoorschade aan het

lawaai in de privésfeer. Preventie ligt in eerste instantie bij de medewerker zelf. Voorlichting om te werken aan de bewustwording in de organisatie is daarom gewenst.

Privésfeer

Het is de vraag of p&o'ers onder de indruk zijn van het belang van gezond horen. Hun agenda loopt over van de prioriteiten waaraan ze aandacht moeten schenken. Het hele arbo-gebeu-

Gehoorschade beperken hoeft weinig te kosten. Via internet zijn er tests beschikbaar die werknemers gratis kunnen invullen.

einde van de dag is uitgeput. In het dagelijkse werkverkeer levert een slecht gehoor ook problemen op. Bij vergaderingen waarin veel mensen tegelijkertijd praten, ontstaan er bijvoorbeeld communicatieproblemen. Uit angst om iets verkeerd te hebben gehoord, wordt er vaak minder snel gereageerd of zomaar bevestigend geknikt.

Nu de AOW leeftijd naar 67 is verhoogd, zal gehoorproblematiek op de werkvloer alleen maar groter worden. Vaak begint slechthoerendheid al op 40-jarige leeftijd. Het grootste deel van de Raden van Bestuur, directies en managers is de 50 gepasseerd. In de praktijk zijn sommige werknemers op hun 60^e al uitgeblust door de jarenlange inspanning. Een structurele aanpak om gehoorschade te beperken, ontbreekt vooralsnog echter.

Bewustwording

Verschuillende belangenverenigingen zijn inmiddels actief om te werken aan de bewustwording rond slechthoerendheid. De Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden levert bijvoorbeeld een belangrijke bijdrage aan de bewustwording over slechthoerendheid. Ook zijn gehoortesten steeds laagdrempeliger beschikbaar. De huisarts komt hier niet meer aan te pas. De audicien op de hoek kan deze inmiddels zelf uitvoeren, naar het model van de opticien.

Toch komt een gedegen aanpak en oplossing van dit probleem onvoldoende tot stand. Met overheidsteun is er in 2006 een multidisciplinaire richtlijn verschenen. Deze richtlijn – *Preventie Beroepsslechthoerendheid* – bepleit een systematische benadering van gehoorbeschermingsprogramma's door samenwerking uit diverse invalshoeken: technisch, organisatorisch, mensgericht. Maar ondanks deze richtlijn zijn gehoorbeschermingsprogramma's nog niet algemeen ingevoerd.

Omdat veel vormen van gehoorschade definitief zijn, is het zaak om hoog in te zetten op preventie. Dat lukt het beste als werkgevers een verantwoordelijke aanstellen die waakt over een goed doorlopen preventiecyclus. Daarin past ook aandacht voor

ren is daar één van. Dat onderwerp prijkt niet bepaald bovenaan de agenda. Arbeidsvoorwaarden, inzetbaarheid en productiviteitsverbetering zijn onderwerpen waaraan ze meer aandacht besteden. Arbo-gerelateerde zaken laten ze liever over aan arbodiensten. Die hebben echter weinig invloed op de organisatie van de arbeid. De kwaliteit van horen heeft daar mee te maken.

Daar komt bij dat p&o'ers zich niet graag mengen in de privébesognes van hun personeel. De kwaliteit van horen heeft daar zeker mee te maken. P&o'ers voelen zich echter niet geroepen om hun werknemers op te roepen het volume van de muziek of van de tv lager de draaien.

Maar ze krijgen hulp van de wetgever om zich met werknemersoren te bemoeien. Werkgevers zijn wettelijk verplicht om gehoorbescherming aan te bieden bij geluiden van hoger dan 80 dB. Geluidsarme machines en het inrichten van geluidsgeïsoleerde verblijfruimte zorgen voor vermindering van risico's. Gehoorschade beperken hoeft weinig te kosten. Via internet zijn er tests beschikbaar die werknemers gratis kunnen invullen. De test stelt eenvoudige vragen over het gehoor van de werknemer. Door de laagdrempelige tests is het mogelijk om snel en eenvoudig vast te stellen of de werknemer met ernstige gehoorschade kampt.

Hoewel het beperken van gehoorschade een belangrijke verantwoordelijkheid is van werkgevers, staan ze er niet alleen voor. De bedrijfsarts en arbeidsdeskundige moeten alert zijn op gehoorschade. Een algemene, jaarlijkse gehoorcheck zou net zo ingeburgerd moeten raken als de jaarlijkse bloed- of oogtest. Het zou de economie miljarden opleveren als de krachten gebundeld worden en gehoorschade tot het verleden behoort. ■